

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3165/2015. (VII. 24.) AB VÉGZÉSE**alkotmányjogi panasz visszautasításáról**

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panaszok tárgyában – *dr. Stumpf István* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság az egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról szóló 2010. évi XC. törvény 12/D. § (9) bekezdése második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszokat visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az ügyvéd által képviselt magánszemély indítványozók alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján az egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról szóló 2010. évi XC. törvény (a továbbiakban: Törvény) 12/D. § (9) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítása iránt.
- [2] A Törvény 12/D. § (9) bekezdése szerint „E § nem alkalmazható, ha a magánszemély hazai vagy nemzetközi jogorvoslati fórum döntése alapján kártérítésre jogosulttá vált. Amennyiben a jogorvoslat folyamatban van, az adóhatóság az e § szerinti eljárást csak abban az esetben indítja meg, ha a magánszemély a kérelmében nyilatkozik arról, hogy a jogorvoslati kezdeményezést visszavonta, és az ezt igazoló iratokat a kérelemhez csatolja.”
- [3] Ez a § a lényeges tartalma szerint a végkielégítési különadó 98%-os mértékének a 2010–2013-as adóévekre vonatkozó, visszaható hatályú csökkentéséből eredő törléshez és ennek révén az adó-visszatérítéshez kapcsolódik. Ebben a körben egyrészt – a már befejezett ügyeket illetően – kimondja, hogy a törlés és visszatérítés nem alkalmazható, ha a magánszemély hazai vagy nemzetközi jogorvoslati fórum döntése alapján kártérítésre jogosulttá vált. Másrészt – a folyamatban lévő jogorvoslatot illetően – úgy rendelkezi, hogy az adóhatóság az e § szerinti eljárást csak abban az esetben indíthatja meg, ha a magánszemély a kérelmében nyilatkozik arról, hogy a jogorvoslati kezdeményezést visszavonta, és az ezt igazoló iratokat a kérelemhez csatolja.

- [4] Valamennyi alkotmányjogi panasz az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdése (nemzetközi jogi kötelezettségek teljesítése érdekében a nemzetközi és a magyar jog összhangja), továbbá a tulajdonhoz való jog [XIII. cikk (1) bekezdése] és az alapvető jogok megkülönböztetés nélkül való biztosítását előíró szabály [XV. cikk (1) és (2) bekezdése], valamint a XXIV. cikk (1) bekezdése (tisztességes hatósági eljáráshoz való jog) sérelmére hivatkozik. Az Alkotmánybíróság az indítványokat – az Alkotmánybíróság Ügyrendje 34. § (1) bekezdése alapján – egyesítette és egy eljárásban, tartalmuk szerint bírálta el.
- [5] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz törvényben előírt, tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket.
- [6] A panasz benyújtásának feltétele a jogorvoslat kimerítése, illetőleg benyújtható közvetlenül akkor is, ha nincs a „jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás” [Abtv. 26. § (2) bekezdés *b*) pont]. A Törvény támadott szabálya kogens előírás, nincs mérlegelési lehetőség, az átalányközteher-kötelezettség teljesítésére vagy a visszaigénylésre irányuló eljárás ebben a részében formális. Ezért az adó-visszatérítési kérelemre indított, a panaszokkal érintett eljárásokban a fellebbezés és a bírósági felülvizsgálat kimerítése a jelen esetben nem kötelező. Erre az esetre az Abtv. 30. § (1) bekezdése kimondja, hogy az alkotmányjogi panaszt az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Törvény támadott 12/D. §-a 2014. szeptember 30-án lépett hatályba. A 2015. április 28-án érkezett alkotmányjogi panaszt 2015. április 24-én – a 206. napon – adták postára, vagyis a panasz elkészett.
- [7] Ezért az Alkotmánybíróság a panaszokat – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *d*) pontja alapján – visszautasította.
- [8] 3. A kifogásolt jogszabályt illetően megállapítható, hogy a Törvény II. fejezete „A magánszemély egyes jövedelmeinek különadója” címet viseli. Ezért vizsgálni kellett, hogy az Alkotmánybíróság egyes hatásköreinek gyakorlását korlátozó szabályt [Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdés] kell-e alkalmazni a jelen esetben.
- [9] 3.1. A Törvény II. fejezete „A magánszemély egyes jövedelmeinek különadója” címet viseli. A különadót a 8–12/D. §-ok szabályozzák.

- [10] A Törvény többször módosult. A Törvényt módosította az egyes törvényeknek agrár- és környezetügyi tárgyban történő módosításáról szóló 2013. évi CCL. törvény 22. pontja. A 2013. évi CCL. törvény 137. §-a a Törvényt 12/C. §-sal egészítette ki. Eszerint „az egyes törvényeknek agrár- és környezetügyi tárgyban történő módosításáról szóló 2013. évi CCL. törvénnyel megállapított 10. §-t a 2014. január 1-jén vagy azt követően megszerzett bevételekre kell alkalmazni.” A 2013. évi CCL. törvény 138. § (2) bekezdése kimondta, hogy a Törvény 10. §-ában a „98” szövegrész helyébe a „75” szöveg lép.
- [11] A Törvény 12/D. §-át az egyes törvényeknek a költségvetési tervezéssel, valamint a pénzüpiaci és a közüzemi szolgáltatások hatékonyabb nyújtásával összefüggő módosításáról szóló 2014. évi XXXIX. törvény 37. §-a 2014. szeptember 30. napjától iktatta a Törvénybe. A módosítást az indokolta, hogy a magánszemélyek egyes jövedelmeinek különadójával (az ún. 98%-os különadóval) kapcsolatban több ügyben hozott döntést az Emberi Jogok Európai Bírósága, továbbá az Alkotmánybíróság is vizsgálta a szabályozást és hozott döntést. A módosítás célja, hogy a bizonytalan és összetett jogi helyzetet az adóalanyok számára méltányos és megnyugtató módon rendezze. Ez a módosítás a 2010., 2011., 2012. és 2013. adóévre visszaható hatállyal egyrészt törli a 98%-os adómértékkel korábban előírt kötelezettséget, másrészt az egyes adóévekre eltérő mértékű átalányközterhet vezet be.
- [12] 3.2. Az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése szerint mindaddig, amíg az államadósság a teljes hazai össztermék felét meghaladja, az Alkotmánybíróság a 24. cikk (2) bekezdés *b)–e)* pontjában foglalt hatáskörében a központi költségvetésről, a központi költségvetés végrehajtásáról, a központi adónemekről, az illetékekről és járulékokról, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények Alaptörvénnyel való összhangját kizárólag az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a személyes adatok védelméhez való joggal, a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való joggal vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben vizsgálhatja felül, és ezek sérelme miatt semmisítheti meg. Az Alkotmánybíróság az e tárgykörbe tartozó törvényeket is korlátozás nélkül jogosult megsemmisíteni, ha a törvény megalkotására és kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelmények nem teljesültek.
- [13] A Törvény a különadóra vonatkozó részében (8–12/D. §-ok) központi adónemről szól. A panasz a tartalma szerint az egyik adótevékenységi elem, a Törvény alapján eredetileg 98%-os adómérték törlesztéséhez, a 98%-os végkielégítési különadó helyett kisebb átalányközterhet bevezetéséhez szorosan kapcsolódó

szabályt kifogásol. Ilyen törvény csak akkor vizsgálható felül az Alaptörvény alapján, ha az erre irányuló indítvány az alkotmányellenesség okaként kizárólag az élethez és emberi méltósághoz való jog, a személyes adatok védelméhez való jog, a gondolat, lelkiismeret és vallás szabadsága, vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogok sérelmét jelöli meg.

- [14] A jelen esetben a panaszok az Alaptörvény más szabályait hívják fel. A Törvény 12/D. § (9) bekezdése mint központi adónemről szóló törvény ilyen panasz alapján nem vizsgálható felül.
- [15] Ezért az Alkotmánybíróságnak a panaszokat, a fenti okból, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján is vissza kellett volna utasítania. Ezzel azonosan döntött az Alkotmánybíróság a 3076/2015. (IV. 23.) AB végzéssel lezárt ügyben.

Budapest, 2015. július 13.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István alkotmánybíró különvéleménye

- [16] A többségi döntés indokolása a visszautasítást két okra alapozza: az egyik a panasz elkésettsége, a másik pedig az Alkotmánybíróság hatáskörének hiánya.
- [17] Már a 3264/2012. (X. 4.) AB végzéshez fűzött különvéleményemben kifejtettem, hogy „sem az alkotmányjogi panasz jogintézményének céljával, sem pedig a józan ésszel nincs összhangban egy olyan jogértelmezés, amely a 26. § (2) bekezdés szerinti indítványt csak a tényleges, az aktuális érintettség bekövetkezése után tekinti befogadhatónak, de a benyújtási határidőt kivétel nélkül a hatálybalépéstől számítja, amely határidő az esetek egy részében a tényleges érintettség bekövetkezésének időpontjára már lejár. Mindezek alapján tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőszabályt – a 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz vonatkozásában – úgy indokolt értelmezni, hogy a határidő az érintettség bekövetkezésétől számolandó.” (Indokolás [18]–[19])

- [18] Álláspontom szerint a fenti értelmezés lett volna alkalmazandó a jelen ügyben is, mivel nem közvetlenül a jogszabály rendelkezésének hatályosulása, hanem annak a hatóság általi alkalmazása folytán következett be az indítványozó által állított jogsérelem.
- [19] Az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésének értelmezésével kapcsolatban a döntés a 3076/2015. (IV. 23.) AB végzéssel lezárt ügyre hivatkozik. Ehhez a végzéshez szintén különvéleményt fűztem, amelyben nem értettem egyet az Alkotmánybíróság hatáskörét, az alkotmányos felülvizsgálat terjedelmét korlátozó szabály – az Alaptörvény 37. § (4) bekezdése – parttalan értelmezésével, s ezúton alkotmányjogi panaszok indokolatlan visszautasításával. Álláspontom szerint, amelyet a 3155/2014. (V. 23.) AB végzés kapcsán is képviseltem: „[k]özponti adó szerepelhet adótörvényben, de más törvényben is. Az adókról szóló törvényeknek pedig lehetnek eljárási és egyéb, nem az adónemre vonatkozó rendelkezéseik is. Egy adót (központi adónemet és helyi adók központi feltételeit) az adótényállás kötelező elemei (adóalap, adótárgy, adóalap, adómérték) jellemeznek elsősorban, de ide tartozhatnak az adókedvezményekről és adómentességekről szóló szabályok is.” (Indokolás [15])
- [20] A többségi indokolás a 3076/2015. (IV. 23.) AB végzés logikáját követve kimondja, hogy „[a] panasz a tartalma szerint az egyik adótényállási elem, a Törvény alapján eredetileg 98%-os adómérték törléséhez, a 98%-os végkielégítési különadó helyett kisebb átalányközteher bevezetéséhez szorosan kapcsolódó szabályt kifogásol”. Tehát a többségi indokolás sem állítja, hogy a panasz adótényállási elem felülvizsgálatára irányulna, azt pedig álláspontom szerint nem támasztja alá kellőképpen meggyőzően, hogy az adótényállási elemhez történő kapcsolódás mennyire „szoros”, illetve, hogy a „kapcsolódás” miatt miért szükséges erre a rendelkezésre is kiterjeszteni az Alkotmánybíróság hatáskörét korlátozó szabály alkalmazását.
- [21] Mindezek alapján a többségi döntés indokolásával elviekben nem értek egyet, továbbá ebből is következően az indítvány visszautasításával sem.

Budapest, 2015. július 13.

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1140/2015.

